

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžso/31/2016
Identifikačné číslo spisu: 8014200921
Dátum vydania rozhodnutia: 25.04.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:8014200921.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členov senátu JUDr. Judity Kokolevskej a Mgr. Viliama Pohančeniča, v právnej veci žalobkyne: L. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom F., právne zastúpenej V4 Legal, s.r.o., so sídlom Tvrdého 4, Žilina, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, v Bratislave, ul. 29. augusta 8-10, za účasti: WEBUNG, s.r.o., so sídlom Čadca, Palárikova 76, o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovanej č. 15081-2/2014-BA zo dňa 21. januára 2014, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č.k. 15Scud/18/2014-68 z 23. septembra 2015 v znení opravného uznesenia z 9. februára 2016, č.k. 15Scud/18/2014-87, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove č.k. 15Scud/18/2014-68 z 23. septembra 2015 v znení opravného uznesenia z 9. februára 2016, č.k. 15Scud/18/2014-87, v zrušujúcej časti vo veci samej p o t v r d z u j e .

Najvyšší súd Slovenskej republiky m e n í rozsudok Krajského súdu v Prešove č.k. 15Scud/18/2014-68 z 23. septembra 2015 v znení opravného uznesenia z 9. februára 2016, č.k. 15Scud/18/2014-87, v časti trov tak, že žalovaná j e p o v i n á nahradíť žalobkyni trovy prvostupňového konania vo výške 83,62 €, ktoré je povinná zaplatiť v lehote 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku na účet právneho zástupcu žalobkyne, advokátskej kancelárie V4 Legal, s.r.o., so sídlom Tvrdého 4, Žilina,.

Žalovaná j e p o v i n á nahradíť žalobcovi trovy odvolacieho konania pozostávajúce z náhrady trov právneho zastúpenia vo výške 43,63 €, ktoré je povinná zaplatiť v lehote 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku na účet právneho zástupcu žalobkyne, advokátskej kancelárie V4 Legal, s.r.o., so sídlom Tvrdého 4, Žilina.

Odôvodnenie

Krajský súd v Prešove rozsudkom č.k. 15Scud/18/2014-68 z 23. septembra 2015 v znení opravného uznesenia z 9. februára 2016, č.k. 15Scud/18/2014-87 (ďalej len „rozsudok“), zrušil rozhodnutie žalovanej č. 15081-2/2014-BA zo dňa 21. januára 2014 podľa § 250j ods. 2 písm. c/, d/ O.s.p. a vrátil vec žalovanej na ďalšie konanie. Zároveň zaviazal žalovanú nahradíť žalobcovi trovy konania vo výške

354,08 € v lehote 10 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

Rozhodnutím z 21. januára 2014 rozhodla žalovaná zamietla odvolanie žalobkyne proti rozhodnutiu Sociálnej poisťovne, pobočka Čadca, č. 45947-1/2013-CA z 1. októbra 2013 a toto prvostupňové rozhodnutie potvrdila. Rozhodnutím z 1. októbra 2013 pobočka Sociálnej poisťovne rozhodla, že žalobkyňa nevykonala povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti ako zamestnancovi WEBUNG, s.r.o. od 01.02.2013 podľa slovenskej legislatívy. Žalovaná v rozhodnutí dôvodila, že kontrolou na preverenie reálneho výkonu činnosti zamestnancov na území Slovenskej republiky bolo zistené, že v registrovanom sídle zamestnávateľ kanceláriu nemá, pracovné zmluvy so zamestnancami sú uzatvorené na 10 hodín mesačne, zamestnanci roznášajú letáky na požiadanie poľských firiem po rôznych mestách na území SR. Zamestnávateľ zadáva prácu zamestnancom telefonicky, e-mailom alebo poštou. Na základe kontroly sa nepodarilo zistiť reálny výkon činnosti zamestnancov na území SR ani splnenie základných kritérií registrovaného sídla spoločnosti.

V odôvodnení rozsudku č.k. 15Scud/18/2014-68 z 23. septembra 2015 krajský súd dôvodil, že napadnuté rozhodnutie žalovanej bolo vydané na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu, pretože z obsahu spisu, ani z odôvodnenia rozhodnutia nevyplýva, akým spôsobom bolo preukázané, že žalobkyňa reálne činnosť zamestnanca nevykonávala. Správy o kontrole zo dňa 07.03.2013 a 05.11.2013, ktoré tvorili podklad pre rozhodnutie neobsahujú skutočnosti, ktoré by preukazovali žalovanou tvrdené závery. Žalovaná sa dôsledne nevyrovnala ani s otázkou miesta podnikania zamestnávateľa žalobkyne spoločnosti WEBUNG, s.r.o. pretože právne neodôvodnila, ktoré ustanovenia ktorého právneho predpisu zamestnávateľovi zakazujú ukladať pracovné povinnosti telefonicky, emailom a poštou, spracovávať personálnu, účtovnú a mzdovú agendu externou firmou atď. Ústava Slovenskej republiky v článku 2 ods. 2, 3 upravuje, že každý môže konať čo nie je zákonom zakázané a nikoho nemožno nútiť, aby konal niečo, čo zákon neukladá. Doteraz vykonané dokazovanie je podľa názoru súdu nedostatočné pre vyslovenie záveru, že žalobkyňa na území Slovenskej republiky reálne činnosť zamestnanca nevykonávala; taký záver je predčasný a zistenie skutkového stavu je nedostatočné na posúdenie veci. Po preskúmaní napadnuté rozhodnutia žalovanej v rozsahu a z dôvodov uvedených žalobe súd na základe vyššie uvedených dôvodov dospel k záveru, že rozhodnutie bolo vydané na základe nedostatočne zisteného skutočného stavu veci a je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov. Preto podľa § 250j ods. 2 písm. c/, d/ O.s.p. napadnuté rozhodnutie zrušil a vrátil vec žalovanej na ďalšie konanie.

Proti tomuto rozsudku sa v zákonnej lehote odvolala žalovaná, poukazujúc na kontrolu v sídle zamestnávateľa, zameranú na preverenie reálneho výkonu činnosti zamestnancov zamestnávateľa WEBUNG, s.r.o., Palárikova 76, 022 01 Čadca (ďalej aj len „zamestnávateľ“), na území Slovenskej republiky. Vonkajšou kontrolou z 26. februára 2013 až 7. marca 2013 v mieste podnikania zamestnávateľa bolo zistené, že spoločnosť samostatnú kanceláriu nemá, na uvedenej adrese sídli aj iné spoločnosti, ktoré zamestnávajú poľských občanov na roznášanie letákov, ako napr. REPRUF, s.r.o., GAMEL, s.r.o., UNIPROWEB, s.r.o., LONEVYL s.r.o., INFRA LTD, s.r.o. a iné. Keďže v čase uskutočnenia kontroly sa na adrese sídla spoločnosti nenachádzal žiaden konateľ spoločnosti WEBUNG, s.r.o., konateľ spoločnosti ACARTUS Slovakia, s.r.o. sa vyjadril, že v prípade potreby sprístupní konateľovi spoločnosti priestory na vykonanie práce a na 04.03.2013 dohodol osobné stretnutie medzi konateľom zamestnávateľa a zamestnancami Sociálnej poisťovne. Spoločnosť ACARTUS Slovakia, s.r.o. vykonáva zamestnávateľovi žalobkyne administratívu a vedie účtovné práce. podľa vyjadrenia p. U. P. F., konateľa zamestnávateľa žalobkyne, všetci zamestnanci spoločnosti roznášajú letáky na požiadanie poľských firiem po rôznych mestách na území Slovenskej republiky, pričom prácu im zadáva zamestnávateľ telefonicky, e-mailom alebo poštou - o čom predložil doklad „Príkaz na vykonanie práce“. Z uvedeného je zrejmé, že činnosť spoločnosti zamestnávateľ neriadi bezprostredne zo sídla spoločnosti tak, ako je to stanovené v podmienkach pre registrované sídlo. Z výsledku kontroly vyplýva, že zamestnanci sa na miesto stretnutia dopravujú individuálne. So zamestnancami sú uzatvárané pracovné zmluvy na 10 hodín mesačne. Počet hodín, ktoré majú zamestnanci za mesiac odrobiť a k tomu prislúchajúca mzda za vykonanú prácu, vzbudzujú odôvodnené pochybnosti o rentabilnosti, keďže

zamestnanci dochádzajú z Poľskej republiky na územie Slovenskej republiky individuálne. Doklady preukazujúce reálny výkon práce zamestnanca na určenom mieste v určený deň, napr. vyúčtovanie cestovných nákladov alebo cestovné príkazy, z ktorých by bolo zrejmé, že zamestnanec vykonával prácu na určenom mieste v určený deň, napr. vyúčtovanie cestovných nákladov alebo cestovné príkazy, z ktorých by bolo zrejmé, že zamestnanec vykonával prácu na určenom mieste, predložené neboli. Dochádzať z Poľskej republiky do rôznych miest Slovenskej republiky a odpracovať najviac 10 hodín mesačne, sa javí ako neefektívne a vyvoláva podozrenie z obchádzania právnych predpisov Poľskej republiky. Sociálna poisťovňa, pobočka Čadca, sa opätovne snažila o vykonanie kontroly u zamestnávateľa žalobcu 5. novembra 2013. V čase kontroly nebol prítomný žiaden zamestnanec ani konateľ zamestnávateľa WEBUNG, s.r.o., a preto sa kontrolu zameranú na preverenie reálneho výkonu činnosti zamestnancov na území Slovenskej republiky nepodarilo vykonať. Žalovaná vzhľadom na uvedené určila, že príslušný zamestnávateľ v zmysle kritérií stanovených na určenie registrovaného sídla nevykazuje znaky registrovaného sídla na účely hlavy II. základného nariadenia. Žalovaná poukazuje na čl. 3 ods. 2 vykonávacieho nariadenia, podľa ktorého od osôb, na ktoré sa uplatňuje základné nariadenie, sa vyžaduje, aby dotknutým inštitúciám postúpili informácie, dokumenty alebo podporné doklady, ktoré sú potrebné na posúdenie ich situácie alebo situácie ich rodín, na určenie alebo zachovanie práv a povinností a na určenie uplatniteľných právnych predpisov a ich povinností, ktoré z nich vyplývajú. Má za to, že dôkazné bremeno leží nielen na nej, ale aj na žalobkyňi a jej zamestnávateľovi, ktorí si túto povinnosť riadne nespĺnili. Žalovaná tiež poukazuje na čl. 16 ods. 4 vykonávacieho nariadenia. Uviedla, že informovala poľskú inštitúciu sociálneho zabezpečenia ZUS Váršava listom č. 36968-2/2013-BA z 25. júla 2013, že v prípade zamestnávateľov, medzi ktorými je uvedený aj žalobca v 1. rade (žalovaná mala zrejme na mysli príbratého účastníka - zamestnávateľa žalobkyne), ide o spoločnosti, ktorých zamestnanci reálne nevykonávajú činnosť na území Slovenskej republiky. Poľská inštitúcia sociálneho zabezpečenia ZUS Váršava listom č. 992900/502/32/2013 z 10. októbra 2013 tieto skutočnosti akceptovala. Žalovaná tiež namieta výšku trov konania ktorú považuje za privysokú a neadekvátnu danému konaniu.

K odvolaniu žalovanej sa vyjadril žalobca, ktorý považuje rozsudok Krajského súdu v Prešove z 23.09.2015, sp.zn. 15Scud/18/2014, za vecne správny a má za to, že odvolanie žalovaného neobsahuje žiadne nové skutočnosti, s ktorými by sa krajský súd už nevysporiadal v odôvodnení prvostupňového rozsudku. Na základe uvedeného potom navrhuje, aby Najvyšší súd SR rozsudok krajského súdu potvrdil a a zaviazal žalovanú k náhrade trov odvolacieho konania.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.“). V zmysle § 492 ods. 2 S.s.p. odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 O.s.p., napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo preskúmal bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie žalovanej bolo podané nedôvodne.

Podľa čl. 11 ods. 1 základného nariadenia osoby, na ktoré sa toto nariadenie vzťahuje, podliehajú právnym predpisom len jedného členského štátu. Tieto právne predpisy sa určia v súlade s touto hlavou.

Podľa čl. 13 ods. 3 základného nariadenia osoba, ktorá zvyčajne vykonáva činnosť ako zamestnaná osoba a činnosť ako samostatne zárobkovo činná osoba v odlišných členských štátoch, podlieha právnym predpisom členského štátu, v ktorom vykonáva činnosť ako zamestnanec, alebo ak vykonáva takúto činnosť v dvoch alebo viacerých členských štátoch, právnym predpisom určeným v súlade s odsekom 1.

Podľa čl. 1 základného nariadenia „bydlisko“ znamená miesto, kde osoba zvyčajne býva.

Podľa čl. 16 ods. 1 vykonávacieho nariadenia osoba, ktorá vykonáva činnosť v dvoch alebo vo viacerých členských štátoch, informuje o tejto skutočnosti inštitúciu určenú príslušným úradom

členského štátu bydliska.

Podľa čl. 16 ods. 2 vykonávacieho nariadenia určená inštitúcia členského štátu bydliska bezodkladne určí uplatniteľné právne predpisy, ktoré sa na dotknutú osobu uplatňujú, so zreteľom na článok 13 základného nariadenia a článok 14 vykonávacieho nariadenia. Toto určenie sa považuje za predbežné. Inštitúcia informuje o predbežnom určení uplatniteľných právnych predpisov určené inštitúcie každého členského štátu, v ktorom sa činnosť vykonáva.

Podľa čl. 16 ods. 3 vykonávacieho nariadenia predbežné určenie uplatniteľných právnych predpisov, ako sa stanovuje v odseku 2, sa stáva definitívnym do dvoch mesiacov odo dňa, keď boli inštitúcie určené príslušnými orgánmi dotknutých členských štátov o ňom informované v súlade s odsekom 2, ak už uplatniteľné právne predpisy neboli definitívne určené na základe odseku 4 alebo najmenej jedna dotknutá inštitúcia neinformovala inštitúciu určenú príslušným úradom členského štátu bydliska do konca tejto dvojmesačnej lehoty o tom, že nemôže prijať toto určenie alebo že zaujala k tejto veci odlišné stanovisko.

Podľa čl. 16 ods. 4 vykonávacieho nariadenia ak existuje neistota vo veci určenia uplatniteľných právnych predpisov, v dôsledku ktorej je potrebné, aby inštitúcie alebo úrady dvoch alebo viacerých členských štátov na požiadanie jednej alebo viacerých inštitúcií určených príslušnými úradmi dotknutých členských štátov alebo samotných týchto úradov navzájom rokovali, určia sa právne predpisy uplatniteľné na dotknutú osobu vzájomnou dohodou a so zreteľom na článok 13 základného nariadenia a príslušné ustanovenia článku 14 vykonávacieho nariadenia. Ak inštitúcie alebo príslušné dotknuté úrady nemajú vo veci rovnaké stanoviská, snažia sa dosiahnuť dohodu v súlade s uvedenými podmienkami a uplatní sa článok 6 vykonávacieho nariadenia.

Podľa čl. 16 ods. 5 vykonávacieho nariadenia príslušná inštitúcia členského štátu, ktorého právne predpisy boli predbežne alebo definitívne určené za uplatniteľné, to bezodkladne oznámi dotknutej osobe.

Podľa čl. 16 ods. 6 vykonávacieho nariadenia ak dotknutá osoba neposkytne informácie podľa odseku 1, uplatnia sa ustanovenia tohto článku na podnet inštitúcie určenej príslušným úradom členského štátu bydliska, len čo je o situácii tejto osoby informovaná, napríklad aj prostredníctvom inej dotknutej inštitúcie.

Podľa bodu 1 rozhodnutia č. A1 z 12. júna 2009 Správnej komisie pre koordináciu systémov sociálneho zabezpečenia o zavedení postupu dialógu a zmierovacieho postupu týkajúceho sa platnosti dokumentov, určenia uplatniteľných právnych predpisov a poskytovania dávok podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 (ďalej len „rozhodnutie č. A1“) toto rozhodnutie stanovuje pravidlá na uplatňovanie postupu dialógu a zmierovacieho postupu, ktoré sa môžu použiť v týchto prípadoch:

- a) prípady, keď existujú pochybnosti o platnosti dokumentu alebo o správnosti podporných dokladov, ktoré uvádzajú situáciu osoby na účely uplatňovania nariadenia (ES) č. 883/2004 alebo nariadenia (ES) č. 987/2009, alebo
- b) prípady, keď existuje rozdiel v stanoviskách medzi členskými štátmi vo veci určenia uplatniteľných právnych predpisov.

Podľa bodu 5 rozhodnutia č. A1 inštitúcia alebo orgán, ktorý vyjadrí pochybnosti o platnosti dokumentu, ktorý vydala inštitúcia alebo orgán druhého členského štátu, alebo ktorý nesúhlasí s (dočasným) určením uplatniteľných právnych predpisov, sa týmto nazýva žiadajúcou inštitúciou. Inštitúcia druhého členského štátu sa týmto nazýva dožiadanou inštitúciou.

Podľa bodu 6 rozhodnutia č. A1 ak dôjde k jednej zo situácií uvedených v bode 1, žiadajúca inštitúcia sa obráti na dožiadajúcu inštitúciu, aby požiadala o potrebné objasnenie jej rozhodnutia a v prípade potreby zrušila príslušný dokument alebo ho vyhlásila za neplatný, alebo preskúmala alebo zrušila svoje rozhodnutie.

Podľa bodu 7 rozhodnutia A1 žiadajúca inštitúcia zdôvodní svoju žiadosť, pričom uvedie, že sa uplatňuje

toto rozhodnutie, a poskytne príslušné podporné doklady, ktoré boli dôvodom žiadosti. Uvedie, kto bude jej kontaktnou osobou počas prvej fázy postupu dialógu.

Podľa bodu 9 rozhodnutia A1 dožiadaná inštitúcia čo najskôr informuje žiadajúcu inštitúciu o výsledku svojho prešetrovania, ale najneskôr do troch mesiacov od doručenia žiadosti.

Podľa bodu 10 rozhodnutia A1 ak sa pôvodné rozhodnutie potvrdí, zruší a/alebo ak sa dokument zruší alebo vyhlási za neplatný, dožiadaná inštitúcia o tom informuje žiadajúcu inštitúciu. O svojom rozhodnutí informuje aj dotknutú osobu a prípadne aj jej zamestnávateľa a oznámi im tiež, akými postupmi môžu toto rozhodnutie napadnúť v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi.

Podľa § 120 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) sociálne poistenie vykonáva Sociálna poisťovňa.

Podľa § 2 zákona o sociálnom poistení sociálne poistenie podľa tohto zákona je

- a) nemocenské poistenie ako poistenie pre prípad straty alebo zníženia príjmu zo zárobkovej činnosti a na zabezpečenie príjmu v dôsledku dočasnej pracovnej neschopnosti, tehotenstva a materstva,
- b) dôchodkové poistenie, a to
  1. starobné poistenie ako poistenie na zabezpečenie príjmu v starobe a pre prípad úmrtia,
  2. invalidné poistenie ako poistenie pre prípad poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v dôsledku dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu poistencu a pre prípad úmrtia,
- c) úrazové poistenie ako poistenie pre prípad poškodenia zdravia alebo úmrtia v dôsledku pracovného úrazu, služobného úrazu (ďalej len „pracovný úraz“) a choroby z povolania,
- d) garančné poistenie ako poistenie pre prípad platobnej neschopnosti zamestnávateľa na uspokojovanie nárokov zamestnanca, na úhradu odmeny a výdavkov predbežného správcu podľa osobitného predpisu^{2a}) a na úhradu povinných príspevkov na starobné dôchodkové sporenie (ďalej len „príspevky na starobné dôchodkové sporenie“) nezaplatených zamestnávateľom do základného fondu príspevkov na starobné dôchodkové sporenie,
- e) poistenie v nezamestnanosti ako poistenie pre prípad straty príjmu z činnosti zamestnanca v dôsledku nezamestnanosti a na zabezpečenie príjmu v dôsledku nezamestnanosti.

Podľa § 120 ods. 4 zákona o sociálnom poistení sociálna poisťovňa pri výkone sociálneho poistenia plní funkciu prístupového bodu, príslušnej inštitúcie, inštitúcie miesta bydliska, inštitúcie miesta pobytu, styčného orgánu a je kontaktná inštitúcia na komunikáciu medzi príslušnými inštitúciami a príjemcami dávok a medzi inštitúciami členských štátov Európskej únie, inštitúciami štátov, ktoré sú zmluvnou stranou dohody o Európskom hospodárskom priestore a inštitúciou Švajčiarskej konfederácie.

Podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Po preskúmaní napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, dospel odvolací súd k záveru, že tento je vo výroku vecne správny, preto je potrebné potvrdiť ho, i keď z iných dôvodov.

Základné nariadenie v článku 13 stanovuje, ktorým právnym predpisom podlieha osoba vykonávajúca činnosť v dvoch alebo viacerých členských štátoch. Ak nastanú pochybnosti ohľadom určenia uplatniteľnej legislatívy, možno ich riešiť len spôsobom určeným vo vykonávacom nariadení.

Ďalšie právne úvahy, týkajúce sa úplnosti zistenia skutočného stavu veci čo do preukázania, či žalobkyňa reálne činnosť zamestnanca na území Slovenskej republiky vykonávala a tiež čo do miesta podnikania zamestnávateľa, považuje odvolací súd pre rozhodnutie veci za nadbytočné.

Otázka, či žalobkyňa spĺňa predpoklady pre aplikáciu čl. 13 ods. 3 základného nariadenia, a teda či je osobou, ktorá zvyčajne vykonáva činnosť ako zamestnaná osoba a činnosť ako samostatne zárobkovo činná osoba v odlišných členských štátoch, je predmetom hmotnoprávneho posúdenia, na vykonanie

ktorého je však príslušná inštitúcia určená vykonávacím nariadením. Inštitúcia príslušná na vykonávanie sociálneho poistenia v inom členskom štáte než určuje nariadenie na takéto posúdenie príslušná nie je. Akýkoľvek iný postup by totiž viedol k popretiu cieľa nariadení, ktorým je o.i. aby osoby, ktoré sa pohybujú v rámci spoločenstva, podliehali systému sociálneho zabezpečenia iba jediného členského štátu, aby sa tak predišlo prekryvaniu uplatniteľných ustanovení vnútroštátnych právnych predpisov a komplikáciám, ktoré by z toho mohli vzniknúť (bod 15 preambuly základného nariadenia). Pokiaľ by o skutočnosti, či konkrétna osoba spĺňa podmienky uplatnenia čl. 13 ods. 3 základného nariadenia rozhodovali inštitúcie sociálneho poistenia, resp. súdy jednotlivých štátov samostatne, mohlo by tak dôjsť k situácii, že rozhodnú rôzne, následkom čoho táto osoba by podliehala systému sociálneho zabezpečenia viacerých štátov alebo nepodliehala systému sociálneho zabezpečenia žiadneho zo štátov. Práve na vylúčenie vzniku takýchto situácií európsky normotvorca prijal základné a vykonávacie nariadenie, pričom vykonávacie nariadenie v čl. 16 v spojení prípadne s rozhodnutím č. A 1 stanovuje postup určovania uplatniteľnej legislatívy.

Z ustanovenia čl. 16 ods. 2 vykonávacieho nariadenia vyplýva, že uplatniteľné právne predpisy určí inštitúcia členského štátu bydliska osoby (pri porovnaní jazykových znení nariadenia: institution of the place of residence, instituce místa bydliště, der Träger des Wohnorts) , ktorá má podliehať čl. 13 základného nariadenia. V prejednávanej veci nebolo sporné, že žalobca má bydlisko v Poľskej republike, a teda na určenie uplatniteľnej legislatívy pre žalobcu je príslušná poľská inštitúcia ZUS.

Žalovaná teda bola povinná vyčkať na určenie uplatniteľnej legislatívy poľskou inštitúciou ZUS.

Správne orgány Slovenskej republiky v oboch stupňoch neboli oprávnené pred právoplatným a vykonateľným rozhodnutím o uplatniteľnej legislatíve akokoľvek rozhodnúť, keďže nebolo zrejmé, podľa legislatívy ktorého štátu sa má v prípade žalobkyne konať a rozhodnúť.

Žalobkyňa v žalobe poukázala na to, že rozhodnutím z 25.03.2013 a listom ZUS z 06.05.2013 bola poľským nositeľom poistenia (ZUS) v období od 01.02.2013 do 31.01.2014 určená slovenská legislatíva a že toto určenie sa stalo definitívnym.

Z administratívneho spisu žalovanej nevyplýva existencia právoplatného a vykonateľného rozhodnutia ZUS o legislatíve uplatniteľnej pre žalobkyňu, resp. o tom, že by Sociálna poisťovňa, pobočka uplatnila postup podľa čl. 16 ods. 3 vykonávacieho nariadenia, prípadne, že by k určeniu uplatniteľnej legislatívy došlo na základe dostatočne určitej dohody podľa čl. 16 ods. 4 vykonávacieho nariadenia. Napriek tomu Sociálna poisťovňa, pobočka Čadca rozhodla v prejednávanej veci 1. októbra 2013 a toto rozhodnutie bolo žalovanou potvrdené 21. januára 2014.

Pokiaľ žalovaná poukazuje na čl. 16 ods. 4 vykonávacieho nariadenia a na skutočnosť, že dohoda medzi ZUS a Sociálnou poisťovňou nemusí mať podľa vykonávacieho nariadenia písomnú formu, odvolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že v každom prípade musí byť existencia takejto dohody (aj keď nariadenie explicitne nevyžaduje písomnú formu) žalovanou preukázaná a určenie uplatniteľnej legislatívy nesmie byť arbitrárne a prispôbenie faktov alebo udalostí, ku ktorým dochádza v jednom členskom štáte, nemôže v žiadnom prípade viesť k tomu, aby sa iný členský štát stal príslušným alebo jeho právne predpisy uplatniteľnými (bod č. 11 preambuly vykonávacieho nariadenia).

Z administratívneho spisu žalovanej nevyplýva existencia dohody podľa čl. 16 ods. 4 vykonávacieho nariadenia. Pokiaľ v odvolaní žalovaná poukazuje na list poľskej inštitúcie ZUS z 10. októbra 2013, odvolací súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že daný list sa dotýkal iných podnikateľov a zamestnávateľ žalobkyne v tomto liste nebol spomínaný. Zároveň odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že prvostupňové rozhodnutie žalovanej bolo vydané ešte pred dorúčením uvedeného listu, ktorý teda v žiadnom prípade nemohol byť podkladom pre rozhodnutie pobočky Sociálnej poisťovne.

Vzhľadom na uvedené argumenty odvolací súd dospel k záveru, že rozsudok krajského súdu je vo výroku vecne správny, preto ho potvrdil podľa § 219 ods. 1 O.s.p., aj keď čiastočne z iných dôvodov.

V ďalšom konaní žalovaná bude postupovať v naznačenom smere tak, aby odstránila vyššie uvedené pochybenia, pričom je viazaná právnym názorom odvolacieho súdu. Žalovaná vyčká na určenie uplatniteľnej legislatívy, prípadne využije postup podľa čl. 16 ods. 3 a 4 vykonávacieho nariadenia v spojení s rozhodnutím A1. Žalovaná bude viesť spis riadnym spôsobom tak, aby v ňom boli založené všetky relevantné doklady (ich preklady) preukazujúce postup v súlade s čl. 16 ods. 3, resp. ods. 4 vykonávacieho nariadenia v spojení s rozhodnutím A1.

Podľa § 250k ods. 1 veta prvá a tretia O.s.p., ak mal žalobca úspech celkom alebo sčasti, súd mu proti žalovanému prizná právo na úplnú alebo čiastočnú náhradu trov konania a môže tiež rozhodnúť, že sa náhrada trov celkom alebo sčasti neprizná, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa.

O náhrade trov prvostupňového ako aj odvolacieho konania odvolací súd rozhodol v súlade s § 246c ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 a § 250k ods. 1 O.s.p. tak, že úspešnému žalobcovi priznal náhradu trov konania za úkony, ktoré účelne vynaložili na uplatnenie práva.

Odvolací súd považoval za vhodné využitie možnosti, ktorú mu poskytla tretia veta § 250k ods. 1 O.s.p., pričom za dôvody hodné osobitného zreteľa považoval najmä skutočnosť, že v prejednávanej veci ide o jedno z opakujúcich sa konaní (ďalšie napr. ďalšie napr. ďalšie napr. 9Sžso/142/2015, 9Sžso/225/2015, 9Sžso/228/2015, 9Sžso/164/2015, 9Sžso/4/2016), ktoré sú skutkovo obdobné, s totožnou právnou otázkou, týkajúcou sa uplatnenia práv žalobcov v predchádzajúcom správnom konaní. Tomu zodpovedali aj jednotlivé podania úspešných žalobcov, čo do rozsahu aj ich obsahu vrátane ich vyjadrení. Na druhej strane pri svojom rozhodovaní o výške náhrady trov odvolacieho konania prihliadol aj na povinnosť právneho zástupcu riadne plniť procesné povinnosti žalobcu, a to najmä pri dodržiavaní lehôt a pokynov konajúcich súdov.

Po zvážení oboch uvedených hľadísk znížil Najvyšší súd Slovenskej republiky požadovanú náhradu trov konania a priznal žalobcovi náhradu trov konania vo výške 1/5 za úkony právnej služby.

Vzhľadom na uvedené súd potom priznal žalobkyni náhradu trov v prvostupňovom konaní a to:

- prevzatie a príprava zastúpenia (r. 2014)	26,80 € (§ 11 ods. 4 v spojení s § 13a písm. a/ vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška“)
- režijný paušál	8,04 €
- podanie žaloby 04I.04. 2014	26,80 € (§ 11 ods. 4 v spojení s § 13a písm. c) vyhlášky)
- režijný paušál	8,04 €
- DPH 20%	13,94 €
- spolu	83,62 €

A náhradu trov konania v odvolacom konaní:

- vyjadrenie k odvolaniu	27,97 € (§ 11 ods. 4 v spojení s § 13a písm. c/ vyhlášky)
- režijný paušál	8,39 €
- DPH 20%	7,27 €
- spolu	43,63 €

Súd teda úspešnej žalobkyni priznal náhradu trov prvostupňového konania v celkovej sume 83,62 € a trov odvolacieho konania v celkovej sume 43,63 €.

Toto rozhodnutie prijal senát pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.